

**Р. А. Ровіна, прафесар**  
*кафедры інфармацыйных рэсурсаў,  
кандыдат педагагічных навук, дацэнт,*  
**В. А. Касап, загадчык кафедры тэорыі і гісторыі**  
*інфармацыйна-дакументных камунікацый,  
кандыдат педагагічных навук, дацэнт*

**НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ  
СПЕЦЫЯЛЬНЫХ ДЫСЦЫПЛІН У КАНТЭКСТЕ  
ДЗЯРЖАЎНАЙ ПРАГРАМЫ РАЗВІЦЦЯ  
ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ НА 2011–2015 гады  
(на прыкладзе дысцыплін інфармацыйнага  
забеспячэння навукова-тэхнічнай сферы)**

У Дзяржаўнай праграме развіцця вышэйшай адукацыі на 2011–2015 гады падкрэслена прыярытэтнае значэнне аператыўнага адлюстравання ў вучэбных праграмах сучасных змяненняў у навуцы, эканоміцы, сацыяльнай сферы, а таксама неабходнасць выдання вучэбнай літаратуры, у тым ліку вучэбна-метадычных комплексаў [1, с. 16–27]. Перад сістэмай вышэйшай завочнай адукацыі стаіць задача павышэння якасці падрыхтоўкі будучых спецыялістаў. Для дасягнення гэтага ўзроўню навучання неабходна рэалізацыя некалькіх кампанентаў: патрэбнасна-мэтавага і праграмна-зместавага. Першы звязаны з фактарам набору студэнтаў-бібліятэкараў на факультэт завочнага навучання, размеркаваннем іх па спецыялізацыях; другі – з забеспячэннем усіх этапаў навучання студэнтаў вучэбна-метадычнымі матэрыяламі.

У арсенале выкладчыка вышэйшай школы ёсць шмат друкаваных сродкаў, прызначаных зафіксаваць і перадаць студэнтам веды па вывучаемых дысцыплінах: падручнікі, вучэбныя дапаможнікі; вучэбна-метадычныя выданні (вучэбна-наглядныя, рабочыя сшыткі, самавучыцелі, хрэстаматы), а таксама практыкумы, у тым ліку задачнікі, вучэбныя праграмы [2]. У апошнія гады шырока выкарыстоўваюцца электронныя адукацыйныя рэсурсы (тэксты лекцый, вучэбна-метадычныя комплексы, трэнажоры і інш). Па дысцыплінах, звязаных з інфармацыйным забеспячэннем навукова-тэхнічнай сферы, выдаецца няшмат вучэбнай літаратуры, і пераважна ў Расіі. Таму вялікую ролю адыгрываюць матэрыялы, якія рыхтуюцца і выдаюцца для студэнтаў ва ўніверсітэце. Гэта вучэбныя дапаможнікі «Інфармацыйна-бібліяграфічнае забеспячэнне навукова-тэхнічнага і

медыцынскага комплексу» (2009), «Патэнтна-інфармацыйная дзейнасць у бібліятэцы» (2010). Іх змест адпавядае выдзеным тыпам і вучэбным праграмам. Яны шырока выкарыстоўваюцца як студэнтамі дзённай, так і завочнай формы навучання.

Але вучэбна-метадычныя матэрыялы для студэнтаў-завочнікаў павінны ў пэўнай ступені адрознівацца ад метадычных распрацовак, якія рэкамендуюцца для студэнтаў вочнай формы навучання. Тут неабходна ўлічваць спецыфіку дадзенага кантынгенту навучэнцаў. Пераважная большасць студэнтаў-завочнікаў дарослыя людзі, многія з іх маюць вялікі перапынак у навучанні і жывуць не ў буйных гарадах. У сувязі з гэтым яны маюць абмежаваныя магчымасці выкарыстання рэкамендуемай па курсе літаратуры. Таму вучэбна-метадычныя матэрыялы для іх – гэта ў першую чаргу крыніца ведаў па прадмеце навучання, кіраванне пры выкананні хатняй кантрольнай работы, сродак пошуку асноўнай і дадатковай літаратуры па курсе, дапаможнік пры выкананні практычных работ і падрыхтоўцы да семінараў. Да таго ж неабходна дадаць наяўнасць матэрыялаў для самаправеркі ў выглядзе тэставых заданняў, пытанняў да рубажнага кантролю. Усе гэтыя матэрыялы дазваляюць студэнту-завочніку мэтанакіравана і свядома падыходзіць да авалодання ведамі па дысцыпліне. З дапамогай такіх матэрыялаў студэнт можа загадзя вызначыцца з тэмай будучай курсавой работы, прыстасаваўшы яе да вырашэння канкрэтных праблем, якія характэрны для бібліятэчнай справы рэгіёна.

Рэалізацыя гэтых напрамкаў вучэбна-метадычнага забеспячэння навучання магчыма з дапамогай вучэбна-метадычных комплексаў (ВМК). Падобны комплекс з'яўляецца важным эфектыўным інфармацыйным сродкам для арганізацыі адукацыйнага працэсу на факультэце завочнага навучання, які забяспечвае арганізацыю самастойнай работы студэнтаў і дапамагае набыць рэкамендацыі па авалоданні ведамі. Галоўнай задачай вучэбна-метадычнага комплексу з'яўляецца кіраванне самастойнай работай студэнтаў, тым больш што яна пераважае ў структуры вучэбнай дзейнасці студэнтаў-завочнікаў. Распрацаваны ВМК па дысцыпліне «Інфармацыйныя рэсурсы навукова-тэхнічнай і медыцынскай сферы» аб'ядноўвае розныя дыдактычныя сродкі навучання і таму садзейнічае набыццю новых ідэй, ведаў.

У той жа час неабходна памятаць, што ажыццяўленне адукацыйнага працэсу на факультэце завочнага навучання патрабуе

пастаяннага аднаўлення метадычных матэрыялаў. Значную дапамогу ў сучасных умовах у арганізацыі самастойнай работы студэнтаў аказвае выкарыстанне электронных рэсурсаў бібліятэкі ўніверсітэта, а таксама рэсурсаў электроннай бібліятэкі, дзе размяшчаюцца вучэбна-метадычныя комплексы, падрыхтаваныя выкладчыкамі кафедры. Наступным этапам развіцця вучэбна-метадычнага суправаджэння па дысцыплінах інфармацыйнага забеспячэння навукова-тэхнічнай сферы з'яўляецца размяшчэнне вучэбных матэрыялаў у сетцы Інтэрнэт, а таксама выкарыстанне элементаў дыстанцыйнага навучання. Гэта будзе ствараць неабмежаваныя магчымасці для развіцця пазнавальнай самастойнай працы студэнтаў і як вынік – засваення вучэбнай праграмы па дысцыплінах інфармацыйнага забеспячэння навукова-тэхнічнай сферы.

---

1. *Государственная* программа развития высшего образования на 2011–2015 годы : утв. постановлением Совета Министров Респ. Беларусь 01.07.2011 № 893 // Нац. реестр правовых актов Республики Беларусь. – 2011. – № 79.

2. *Выданні*. Асноўныя віды : СТБ ГОСТ 7.60-2005. – Уведз. 01.10.2005. – Мінск : Дзяржстандарт, 2005. – 44 с.

3. *Барамзина, С. В.* Методическое обеспечение – одно из составляющих качественного образования / С. В. Барамзина // Совершенствование проблемы качественного образования в высшей школе: материалы межрегион. науч.-метод. конф., 1 февраля 2007 г. – Киров : Кировская гос. мед. академия, 2007. – С. 127–128.

4. *Касап, В. А.* Навукова-метадычнае і інфармацыйнае забеспячэнне дакументалогіі і гісторыі кнігі // Навукова-метадычнае і інфармацыйнае суправаджэнне падрыхтоўкі кадраў для сферы культуры і мастацтваў : матэрыялы навук.-метад. канф. (3 лютага 2010 г.). – Мінск : БДУКМ, 2010. – С. 77–82.